

nem niet schenken en onze gezangen is hij niet waardig...

Komedie, geldkomedie!

Rijk en arm zijn voor god gelijk, prediken de paapkens, — maar niet voor ons, zegden zij bij hun eigen zeiven. Als hongerige wolven liggen zij immer te loeren op wereldsch genot, op het vijfkrankstuk...

Geld, altijd geld, niets zonder geld, is hunne leus.

Gelui, zang, gebed, missen, aflaten, sakramenten, hemel, hel, vagevuur, alles bij hen te koop voor geld.

Zullen eindelijk uwe oogen open gaan, o Volk! Zult gij langer nog u laten leiden door die mannen, die zich bedienen van den godsdienst om geld te kloppen, — twist en tweedracht te zaaien, waar geluk en vrede heerschen, — om die te broodrooven die voor hen niet bukken, om te domineeren en alleen den meester te spelen?

Neen!

Blijken hebt gij reeds gegeven van uwe verontwaardiging over het doen en handelen van onzen «herder»; zijn juk zult gij geheel en al afwerpen en toonen dat gij vrij wilt leven, dat gij geene dwingelandij dult, van waar zij ook komt.

(Naar de Vrije Burger)

EEN MIDDEL

om de slechte en ongezonde geur van het stalmest te vernietigen.

Gedurende de heete zomerdagen worden de stalen besmet door de ammoniacale dampen welke uit het stalmest opstijgen. Deze dampen zijn niet alleenlijk zeer ongezond, maar vormen daarenboven het voornaamste deel van de vruchtbaarheid van het stalmest.

Mest, dat dus in de bloote lucht blijft liggen, verliest een groot deel zijner waarde, en een zeer bekwaam man heeft uitgerekend dat dit verlies, voor iedere hoe, gelijk staat met ongeveer 100 kgr. sodanitraat per jaar, hetgeen eene waarde vertegenwoordigt van 20 tot 21 frank.

Men heeft opgemerkt dat het plaaster meer dan 60 ten honderd van deze ammoniak-dampen opslorpt. Daarbij bezit de plaaster nog de eigenschap van het stalmest volkomen reukloos te maken, en van de ammoniak-zouten in salpeterzuur te doen overgaan, dat door de planten gemakkelijk opgeslorpt worden.

De landlieden zullen dus wijs handelen met hunne stallingen en mestputten met plaaster te bestrooien, want het is 't eenige middel om den ongezonden en onaangename geur weg te nemen, terwijl het mest daardoor minstens het dubbel in waarde zal vermeerderen.

Vast weekloon!

	Gemiddeld per week
De koning van België wint	96,000 fr.
Een gemeentewerker wint	30 fr.
De graaf van Vlaanderen »	6,000 fr.
Een fabriekwerker »	16 fr.
Bestuurder der Nat. Bank »	2,000 fr.
Een briefdrager »	18 fr.
Bestuurder der Soc. Génér. »	2,000 fr.
Een metser »	18 fr.
De bisschop van Gent »	400 fr.
Een landman »	10 fr.

FRAGMENTEN

UIT

De Arme Schoolmeester

DORPSVERHAAL

DOOR

A. Snieders, J. R.

I. De Loting.

Frans en Tony waren van denzelfden ouderdom. Op het oogenblik dat wij deze geschiedenis aanvangen, hadden zij hun achttiende jaar bereikt, en werden zij opgeroepen, om in de naburige kantons-hoofplaats te gaan loten — dat is te zeggen: eene kans wagen, wie aan de bloedbelasting zal worden opgeofferd; wie zijne vrijheid als burger zal verliezen; wie van het werk der samenleving, van den boezem zijner geliefde betrekkingen zal worden losgescheurd — om desroeds te gaan sterven voor een vaderland, dat soms geen brood voor hem gehad heeft.

Met hoeveel onrust had men dien dag zien nadren! Hoe vurig hadden Clara en Martha gebeden, en hoe schaterend had Hikpik de booze deurwaarder gelachen, als hij de arme vrouwen om een gelukkig nummer voor Frans bidden zag! Hoe dikwijls

Wat de kleine handelaars aangaat, die knoopen met moeite de twee eindjes samen, als ze door het failliet niet ten onder zijn.

Leest en vergelijkt! En vergeet niet, dat al deze vette baantjes betaald worden door de schatkist, gevuld met het zweet der arbeiders, die zulk karig loon voor zulken zwaren arbeid ontvangen.

't Is Winter!

Brrr! Wat is het koud, de winter is daar met zijne koude en vochtige dagen. Ik sidder wanneer ik denk dat er schepselen gods zijn, welke door gebrek aan eten, honger lijden, en welke bij gebrek aan vuur, soms van koude verstijven. En zijn er zoo? O, welke vraag? Ja zelfs onder U landlieden zijn er, dat weet gij immers zoo goed als ik, en nochtans eenige weken slechts geleden betraden de landlieden, den akker vol vreugde, vol geestdrift verhieven zij hunne zangen en hunne oogstlieden weerklonken over de velden, en de hoofden door den genever verhit, geschonken door den pachter, gaven zij hunne vreugde lucht.

Maar thans is de oogst binnen, de akker is verlaten, en met gelatenheid zit den landman achter een half uitgedoofd vuur zijne verkleumde ledenmaten te warmen.

Een klein, een zeer klein deel slechts van den oogst werd hem geschonken, terwijl het overgrootste deel in handen kwam van hem die er hoegenaamd niets voor gedaan heeft. En thans, in het gure jaargetijde, nu ge niets hebt kunnen over sparen, lijdt gij gebrek en ellende. Terwijl gij soms uwe kinderen, schuldelooze wezens, hoort kermen om een stuk brood, zitten de schuren propensvol! Roept dit niet om wraak? Wat staat er U te doen?

Stelen! O dat moogt gij niet doen want, daar zal U door de wet weldra rekenschap van gevraagd worden.

Wilt gij met vrouw en kinderen van honger niet sterven, weldra, naarstige zwager, den bedelzak opgenomen en uwe reïne werkershand uitgestoken naar de liefdadigheid.

O vloek over de Samenleving waar hij die werkt en zwoegt niets dan ellende en kommer voor zijn deel heeft, en zij die op het zweet uws aanschijs leven zich in alle pracht, in alle genot, in al de weelde kunnen baden.

Iemand die werkt hoeft niet ondersteund te worden, iemand die werkt heeft recht op loon, heeft recht op leven. maar dit alles wordt U onthouden juist door hen, voor wien gij 's zomers, dag en nacht zwoegt en wroet.

Zij hebben alles met zich, het geld, de openbare macht, en de wetten; en gij arme drommels gij hebt alleenlijk voor hen te wroeten, gij zijt machteloos tegenover hen, gij moet hunne wetten gehoorzamen, of zoo niet, hunne gendarmen zullen er U toe dwingen.

Ziedaar, waarde broeders, in eenige woorden u lijden geschets, door iemand die even als gij lijdt, en die U vragen komt of er aan dit alles geene verandering is te brengen.

had hij het vroom gebed gestoord, dat zij des avonds, als het angelus over de vlakke klonk, aan den God der lijdenden opstuurden!

Hikpik gaf er niet veel om, of zijn zoon Tony een ongelukkig nummer trok. Waren er niet duizende listen en kuiperijen om van de legerdienst bevrijd te worden? Hij kende er zoo veel, dat hij er zelfs niet eens aan dacht, dat hij zijnen zoon door een handvol gelds kon vrijkoopen. Ook was hij tamelijk gerust toen men hem kwam zeggen, dat Tony een laag nummer getrokken had. Hij zette zich dadelijk aan het werk, om door list en bedrog, misschien voor een enkel goudstuk, zijnen zoon vrij te maken, zonder te rekenen dat het kind van de weenende Martha, het zijne zou moeten vervangen; want Frans had het opvolgende nummer van Tony getrokken.

Ach! wat vloeiden er tranen uit Clara's oogen; wat wanhoop schilderde zich op de trekken der weduwe af; wat lijden beneep de ziel van Ivo, de schoolmeester en de vriend van den huize, toen zich de mare verspreidde, dat Frans een twijfelend nummer bekomen had. Men vreesde maar al te recht de boosheid van Hikpik, die reeds op de gewaande gebreken van zijnen zoon geroemd had, en hierom had Frans een voorgevoel, dat het hem slecht vergaan zou. Heimelijk zuchtend was hij de woning van den schoolmeester ingetreden, snikkend was hem zijne

O ja! Indien wij willen, en wij allen willen. Vereenigen wij ons in eenen reusachtigen boerenbond, op zich zeiven en onafhankelijk van anderen bestuurd.

In de vereeniging zullen wij de macht vinden, die ons thans met alleen te staan ontbrekt.

In de vereeniging zullen wij elkander kunnen raadplegen en raadgeven, daar zullen wij de middelen zoeken en bespreken, om verandering in ons beklagenswaardig lot te brengen.

Maar nog een ander middel hebben wij bij de hand. Wij bezitten kiesrecht, wij zijn roo armen tegen één rijke, en al hebben wij slechts één enkele stem en onze meesters er drie en vier, door ons getal kunnen wij hen verpletteren, en dezen doen zegepralen die wel degelijk onze belangen ter harte nemen, namelijk de socialist.

Zij, en zij alleen zijn onze verdedigers, onze redders, en hoe zij ook worden gesmaad en geasterd, zij zullen den weg der verlossing van boer en werkmans voort blijven betreden.

En toch worden zij maar belasterd en vervolgd door hen welke ons uitzuigen.

Nog eens waarde broeders, roep ik U toe: vereenigen wij ons onder de kreet: **Eendracht maakt macht, en leve het Socialisme de hoop onzer redding en verlossing!**

LIBERT.

Sluiting der grens voor het hollandsch vee

De Monteur bevat een ministerieel besluit, inhoudende de volgende bepalingen betreffende den invoer van vee over de hollandsche grens:

Art. 1. Bij wijziging der artikelen 1 en 2 van het ministerieel besluit van 24 december 1895 en van het ministerieel besluit van 20 mei 1896 mogen de runderen en schapen, voortkomende uit Nederland, ten voorloopigen maatregel, in België alleenlijk ingevoerd worden, per spoor in geplombeerde wagens, langs de grensburelen van Zelzaete (statie), Esschen (statie), Achel (statie), Hamont (statie) en Visé (statie).

Deze invoer is onderworpen aan de voorwaarden dat de dieren geslacht worden, binnen de acht en veertig uren van hunne aankomst aan de grenskantoren in de lokalen die ingericht zijn in de nabijheid der kantoren van Zelzaete (statie), Achel (statie) en Visé (statie) of in de slachthuizen van Anderlecht, Antwerpen, Brussel, Gent of Luik.

De dieren zullen naar voornoemde slachthuizen in geplombeerde wagens verzonden worden ter bestemming der statien van Brussel (West), Brussel (Groot Leij), Anderlecht (Slachthuis), Antwerpen (Stuivenberg), Gent en Luik (Longdoz).

Dadelijk, na hunne aankomst in voornoemde statien, zullen de dieren, onder toezicht der politie, rechtstreeks naar gezegde slachthuizen geleid worden, alwaar zij zullen opgesloten blijven tot het oogenblik hunner slachting, die ten laatste, binnen de tweemaal vier en twintig uren na hunne aankomst in de slachthuizen moet plaats hebben.

Tijdens de marktdagen, is de toegang der lokalen, waar deze dieren zijn opgesloten, verboden tot aan het einde der markt. Er wordt enkelijk uitzondering gemaakt voor de personen geïnteresseerd met het onderhoud der dieren.

Art. 2. De rechtsreeksche doorvoer, zonder overlading langs de spoorwegen, van hooger-

bemide Clara om den hals gevlogen, alsof het eeuwig afscheid gekomen ware, en hij had slechts met moeite een weinig troost in het beklemd hart der maagd gestort.

Dien avond zat Martha droevig bij het turfpuur, en had de wind niet huilend in den schoorsteen gezongen, men had zeker niets gehoord, dan het tikken der rozenkrans-kralen, die door de beenderige vingers der weduwe schoven.

Dan wenschte Martha rijkdommen te bezitten, om haar kind vrij te koopen, gelijk de rijke menschen kunnen doen.

Wat al ontwerpen smeedde zij in hare moederliefde, om geld te krijgen! Hoeveel quizende plannen tooverde zij zich voor den geest om dat geliefd kind te behouden! — Zij wilde het weinige dat zij bezat verkoopen, dag en nacht werken, giften afsmeeken, bedelen zelfs, zoo lang tot zij dien grooten schat zou vergaderd hebben. Zij wilde, de onnoozele! indien zij er niet in gelukken mocht haren zoon te behouden, met hem naar de stad gaan, om hem ten minste te mogen zien, en over hem te kunnen waken. O, wat is de liefde eener moeder schoon en edel! Zij is wel de zuivere liefdebron van den Schepper.

Doch waarom toch kon de wet haar dat kind ontscheuren? Was zij geene weduwe?

Helaas, ja! maar in het naburige dorp had zij een anderen zoon, die ouder was dan Frans, en volgens de wet gehouden zijne

vermelde dieren, blijft toegelaten zonder formaliteiten van sanitairen aard.

Art. 3. De inspektors veeartsen, ieder voor wat hem betreft, zijn gelast met de stipste naleving van het huidig besluit te bewaken.

Art. 4. Is ingetrokken het besluit van 11 dezer, afgekondigd in den Monteur van 14 der zelfde maand.

Het huidig besluit is in kracht getreden den 18 december 1896.

Wat de anti-socialisten willen

Zooals elke partij, hebben de anti-socialisten een programma, waarin zij hunne eischen te kennen geven. Dat dit programma waardig is van de personen die het vooruitzetten, zal niemand, na er kennis van genomen te hebben, betwijfelen.

Hoe kan het anders? 't Vat geeft wat het inhoudt; uit een olievat tapt men geen wijn! Zoo ook is het met hen gesteld; zij zijn geen volksgezinde lieden, en te vergeefs zou men in hun programma naar een welgemeenden doortastenden volksgezinden maatregel zoeken!

Zij strijden om verdeeldheid in de werker-rangen te zaaien. Zoo eischen zij o. a. dat alle werklieden een voldoende loon moeten hebben, om te leven met vrouw en kinderen. Maar hoe hoog moet dat loon wezen? Zie, om allen twijfel te vermijden, was 't noodig dit op te lossen, en dat hebben zij niet gedaan.

Nochtans, verscheidene katholieke dames hebben het berekend, en kwamen tot den volgende uitslag: een werkmans uit de stad 15 franken per week winnende, kan met vrouw en 4 kinderen, wekelijks een frankje afzonderen, om een fortuintje tegen den ouden dag te sparen!

Gij lacht, vriend lezer? 't zij zoo, maar het dompersblad *Het Volk* heeft het niet tegengesproken, dus goed gekeurd. Immers, zij wagen het niet, rijke katholieke fabriekanten en kasteelheeren aan te vallen, die 9 à 10 fr. aan huisvaders betalen voor eene week zwoegens!

Het tegendeel is waar. VOORUIT, die de hoogste loonen van geheel België betaalt, wordt door hen aangevallen, belasterd en bespot, maar een spreekwoord zegt: men kent den boom aan zijne bladeren, en de verraders aan hunne werken.

Zij noemen zich hardnekkige bestrijders van de geneverplag en in alle katholieke werkmanskringen ziet men **grote kwakels aan 3 centen** verkoopen.

Hebben de anti-socialisten de 20 miljoen belasting op het alcoholverbruik gestemd, dan deden zij dit enkel om de gaten in de S. aatskas te vullen, veroorzaakt door de uitgaven voor Congo!

En ware het zoo niet, waarom stelden zij dan geen 20 miljoen ontlasting voor, gelijk de socialist, op de wijnen, hoppe en spijzen, om zodoende de werklieden in de gelegenheid te stellen zich gezonde dranken aan te schaffen?

Zij deden het niet, omdat hun doel niet is, den werkmans zedelijk en stoffelijk te verheffen, maar zedelijk en lichamelijk te verbeesten.

Het tegenwoordig aanwervingssysteem

moeder te ondersteunen. Frans was nog niet in staat het dagelijksche onderhoud voor haar te verdienen. Men beroepe zich nooit in die wet op liefde, hoop en toekomst! Zij is als eene booze geest, die er genot in heeft dit alles bij den arme te verbrijzelen. Zij laet zich wel verblijden door een handvol geld, maar door geene tranen.

Die wet is bloedig, zij moet door de hand eens duivels geschreven zijn! (1).

De haren van Martha waren, door veel ongelukken, voor den tijd grijs geworden. Zij had reeds drie kinderen en haren echtgenoot naar het kerkhof vergezeld; zij had haar huisgezin van den welgezetten stand, tot dien van armoede zien af dalen, en begon nu eerst, door liefde en vlijt van Frans,

(1) Inderdaad! Doch merken wij op, dat de katholieken, die sinds zoo lang meester zijn, deze wet altoos lieten bestaan.

Meer nog. Dit jaar was er juist eene meerderheid in de Kamers om die afschuwelijke wet af te schaffen. En wat deden de katholieken. Zij weigerden dit te doen, en de katholieke minister, generaal Brassine, vondt het gedrag zijner collega's zoo schandelijk, dat hij er van onder trok en zijn ontslag gaf.

Een drietal katholieken, op de roo die in de Kamer aanwezig waren, hadden den moed dit gedrag te brandmerken. Onder hen bevondt zich de moedige priester Daens. Ehwel, zeker heertje Van Reeth vondt het gepast eens goed op pastoor Daens uit te vallen!

En die heer Van Reeth is een verdediger van den godsdienst (en den geldzak natuurlijk).

Men merke ook goed op, dat Snieders, de schrijver van dit verhaal, een katholiek is,